

**DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE
AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
Faculty «Economic and Business»**

Scientific papers
**OF DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE
AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY
(ECONOMIC SCIENCES)**

№ 1 (45)

Melitopol, 2022

Засновник

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Факультет економіки та бізнесу

УДК 631.1(06)

Збірник наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) / За ред. С.В. Кальченка. – Мелітополь:
Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2022. - № 1(45). –
174 с.

Голова редакційної колегії (науковий редактор):

Кальченко С.В. – д.е.н., професор кафедри бізнес-консалтингу
та міжнародного туризму

Відповідальні за випуск збірника:

Ортіна Г.В. – д-р. держ. упр., доцент, декан факультету
економіки та бізнесу
Кальченко С.В. - д.е.н., професор кафедри бізнес-консалтингу
та міжнародного туризму
Демченко І.В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Комп'ютерна верстка: Демченко І.В.

Збірник наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки) включений до Переліку наукових фахових
видань України, є науковим виданням, в якому можуть бути
опубліковані основні результати дисертаційних робіт (наказ
МОН №1328 від 21.12.2015 р.).

Відповідно до Порядку формування Переліку наукових
фахових видань України (наказ МОН України від 15 січня
2018 року № 32) присвоєно категорію «Б», що затверджено
наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020
№ 886.

Друкується за рішенням Вченої ради
Таврійського державного агротехнологічного університету
(протокол №08 від 22.02.2022 р.).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації КВ №24284-14124 ПР від 24.12.2019 р.

ISSN 2519-884X

Index Copernicus Value (ICV) 2016: 47.1
Index Copernicus Value (ICV) 2017: 55.32
Index Copernicus Value (ICV) 2018: 55.94
Index Copernicus Value (ICV) 2019: 56.52

Digital Object Identifier System (DOI)

Матеріали друкуються мовами оригіналів – українською,
російською та англійською.
Погляди редколегії не завжди збігаються з позицією авторів.

Адреса редакційно-видавничого відділу:

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Навчальний корпус №2, кабінет 2.206
пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
72312, Україна
тел./факс. (0619) 42-32-01
e-mail: sp_tsatu@tsatu.edu.ua, ludsins2017@ukr.net

Підписано до друку 23.02.2022 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум.-друк. арк. 15
Наклад 100.

Мелітопольська типографія «Люкс»
ПП Верескун В.М. св. ДК № 1125
72312, м. Мелітополь, вул. Грушевського ,10
тел. (0619) 444511

Надруковано з готового оригінал-макету у Мелітопольській
типографії «Люкс»

© Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)

№ 1 (45), 2022

ЗМІСТ

МЕНЕДЖМЕНТ

Агєєва І.В. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРОБЛЕМИ.....	7
Вороніна Ю.Є. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ.....	17
Єременко Л.В., Єременко Д.В. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЛІДЕРСТВА	23
Захарова Н.Ю. ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	29
Судомир С.М., Літвінов В. І. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	37
Федуняк І.О., Христенко Г.М. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	43

ЕКОНОМІКА

Пристемський О.С. БЕЗПЕЧНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ	50
Сливінська О.Б. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ	56
Трусова Н.В., Гривківська О.В., Котвицька Н.М. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	62
Трусова Н.В., Болтянська Л.О. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІМЕЙНИХ ФОРМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	70
Трусова Н.В., Єременко Д.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ В МЕРЕЖЕВІЙ ІТ-СИСТЕМІ	76

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Трусова Н.В., Виговська Н.Г., Пристемський О.С.
СТАБІЛІЗАЦІЯ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ84

Трусова Н.В., Пристемський О.С. Мельник Л.В.,
Дума В. Л.,
ФІНАНСОВІ ПОТОКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА
ФОРМУВАННЯ ВИСОКОЛІКВІДНИХ АКТИВІВ
ПІДПРИЄМСТВ.....91

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Косторной С.В., Піхняк Т.А.
ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ, ЯК ЗАСІБ
ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ 100

Боднар О.В.
МІСЦЕ УПРАВЛІНСЬКОГО АНАЛІЗУ
В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ..... 107

МАРКЕТИНГ

Трусова Н.В.
КОНЦЕПЦІЯ МАРКЕТИНГОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ 112

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Герчанівська С.В., Ярема Л.В., Гурська І.С.
ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ
АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....119

Лисак О.І.
SCM-СИСТЕМИ ЯК ЗАСІБ АВТОМАТИЗАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ ПОСТАЧАННЯМИ.....125

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ

Гривківська О.В.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ
ТУРИЗМУ НА ПРИНЦИПАХ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ133

Єременко Д.В., Єременко Л.В.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО
БІЗНЕСУ В СИСТЕМІ
ІНСТИТУЦІЙНИХ ВІДНОСИН139

**Вимоги щодо розміщення статей у Збірнику
наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного
(економічні науки)146**

УДК: 338.43(477)

*Трусова Н. В., д.е.н., професор
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Гривківська О. В., д.е.н., професор
ПВНЗ «Європейський університет»
Котвицька Н. М., к.е.н., доцент
ПВНЗ «Європейський університет»*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. В статті розглянуто практичні аспекти нарощування рівня економічної безпеки підприємств сільського господарства як системи, що уособлює в собі стан стійкої рівноваги компонент їх інноваційно-інвестиційної діяльності. Представлено розрахунки рівня фінансової, виробничої, кадрової, екологічної, ринкової, соціальної компонент інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку підприємств сільського господарства (агрохолдингів) при взаємодії виокремлених та узгоджених індикаторів.

Ключові слова: економічна безпека, ризики економічної безпеки, підприємства, сільське господарство, агрохолдинги, інноваційно-інвестиційна діяльність.

JEL code classification: Q13

*Trusova N. V., D.Sc., Professor
Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University
Hryvkivska O. V., D.Sc., Professor
European University
Kotvytska N. M., PhD, Associate Professor
European University*

ECONOMIC SECURITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE TRAJECTORY OF INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITY

Abstract. The article considers practical aspects of increasing the level of economic security of agricultural enterprises as a system that embodies the state of stable equilibrium of its components in the trajectory of innovation and investment activity when the environment changes, taking into account the restructuring of amplification factors. The necessity of a synergetic approach to balancing the state of stable equilibrium of functional components of economic security is proved. It is substantiated that economic security creates such a "security corridor" of the enterprise, which ensures its long-term progressive development, embodying it as a system that changes in response to any changes in the environment; forming a stable trajectory of innovation and investment activity; maintaining their synchronicity and rhythm by restructuring the random factors of influence, reducing bifurcation (state of unstable equilibrium), determining the critical point and increasing the amplification (action) of system parameters for further formation of new order imperatives. A methodical approach to the diagnosis of forming components of economic security of agricultural enterprises, which minimizes their number, avoids double counting of coefficients by forming a system of indicators for each component, taking into account the contour of the amplification (bifurcation) of the system equilibrium. The indicators of functional components of economic security of agricultural enterprises were combined. Diagnosis of economic security is carried out and indicators of functional components of agroholdings of Ukraine are identified. The level of economic security and its functional components is forecasted. The model of the optimal level of economic security of agricultural enterprises (agroholdings) in the interaction of isolated of components of the innovation and investment activity and their agreed indicators is presented.

Key words: economic security, risks of economic security, enterprises, agriculture, agroholdings, innovation and investment activity.

Постановка проблеми. Сучасні можливості для ефективного й конкурентоспроможного розвитку суб'єктів аграрного бізнесу в контексті трансферту технологій, впровадження інновацій та інвестицій у виробничі процеси, їх організацію та управління, у т. ч. на основі спеціалізації й диверсифікації виробництва й розвитку інфраструктури логістики, комунікацій, мобільності й вивільнення трудових ресурсів, росту людського потенціалу та інтелектуального капіталу. Поряд з цим зростають загрози їх збереження, функціонуванню та розвитку через недобросовісну конкуренцію й монополізацію на аграрних ринках, порушення комерційної таємниці й економічне шпигунство, прорахунки в менеджменті та маркетингу, рейдерство, захоплення й поглинання аграрного бізнесу, фінансові загрози підприємств.

Економічна безпека як модифікована система попередження причин, нівелювання наслідків ризиків та загроз функціонування у виробничо-економічній, фінансовій, інноваційно-інвестиційній, екологічній, зовнішньо-економічній, інформаційній, організаційно-управлінській площинах уможливорює продукування альтернативних джерел фінансування інноваційно-інвестиційного потоку, через зростання бюджетних надходжень за рахунок збільшення обсягів виробництва та підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції на продовольчих ринках. Проте вирішення цих важливих для галузі завдань потребує реальних гарантій її стабільного функціонування у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням прикладних аспектів економічної безпеки та розвитку підприємств займалися такі відомі вчені, як: Алчан. А. [1], Васильців Т., Волошин В., Бойкевич О. [3], Грін М., Грішман Дж. [6], Караллі Р. [8], Інглхарт Р., Абрансон П. [7], Кім С., Лім Ч. [9], Найт Ф. [10], Румассет Ж. [11]. Однак недостатньо в роботах недостатньо висвітлено формування загальних атрибутів ефективного виробництва й розширення власних джерел, що забезпечують економічну безпеку підприємств сільського господарства на засадах використання інновацій із часовою та просторовою динамічністю введення інвестицій у внутрішній процес формування

майнового комплексу, продуктивності та дохідності виробництва підприємств.

Мета дослідження. Науковим дослідження є нарощування рівня економічної безпеки підприємств сільського господарства як системи, що уособлює в собі стан стійкої рівноваги компонент інноваційно-інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Система економічної безпеки, як синергетична система цілеспрямованих заходів уособлює в собі стан стійкої рівноваги функціональних компонент інноваційно-інвестиційної діяльності, які відображають специфіку реалізації окремих напрямів розвитку суб'єктів сільського господарського виробництва. Разом з тим у сукупності вони повинні гармонійно доповнювати одна одну, створюючи формують компоненти безпечного розвитку підприємств аграрної галузі під впливом внутрішнього та зовнішнього середовища. При цьому рівновага є найважливішою характеристикою економічної стійкості суб'єкта та означає відповідність будови або способу діяльності його внутрішнього середовища до зовнішнього. Тобто це імператив, порушення якого може розглядатися як загроза цілісності підприємства, що підлягає усуненню та визначає стан системи, при якому сума діючих на неї зовнішніх і внутрішніх сил дорівнює нулю. У широкому сенсі рівновага є гармонійним співвідношенням економічних станів, величин і сил у процесі їх взаємодії з метою досягнення заданих параметрів діяльності. Фактори динамічної рівноваги, що впливають на економічну змінну, повністю врівноважують один одного, і, таким чином величина в результаті може не змінитись [2].

Економічна безпека створює такий «коридор безпеки» підприємств сільського господарства, який забезпечує тривалий поступальний його розвиток, уособлюючи його як систему, що змінюється у відповідь на будь-які зміни середовища, формуючи стійку інноваційно-інвестиційну діяльність, зберігаючи їх синхронність та ритмічність за рахунок переструктурування випадкових факторів впливу, знижуючи стан нестійкої рівноваги, визначаючи критичну точку та посилюючи дію параметрів системи для подальшого формування імперативів нового порядку [14].

Діагностика виробництва сільського господарства в країні за останні 20 років свідчить, що сільськогосподарськими підприємствами виробляється 54,0% продукції від загального обсягу ВВП країни, у тому числі в галузі рослинництва – 58,6% та 43,5% – тваринництва; у домогосподарств це співвідношення складає 46,0%, 41,4% та 56,5% відповідно. У розрізі видової структури продукції рослинництва зберігається тенденція виро-

щування зернових та зернобобових культур, цукрових буряків, соняшника (відповідно 78,1%, 91,3%, 75,0%); кращу позиції при вирощуванні картоплі, овочів, плодів провідні займають домогосподарства (відповідно 96,7%, 85,7%, 81,6%).

Сучасні зміни економічних тенденцій в Україні суттєво вплинули на показники діяльності підприємств галузі сільського господарства (рис. 1).

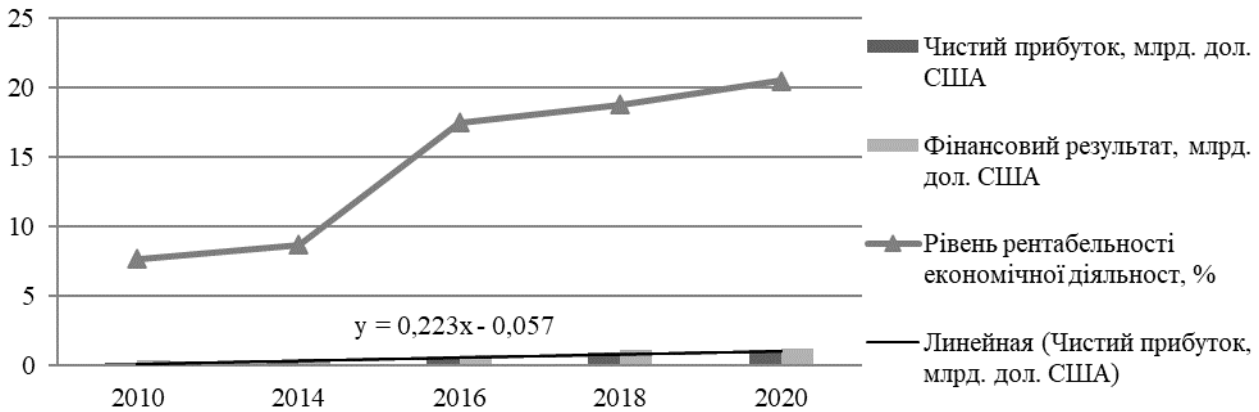

Рис. 1. Економічна діяльність підприємств галузі сільського господарства за період 2010-2020 рр.

Джерело: побудовано за даними [12]

Економічна безпека за фінансовою компонентою визначається станом рівноваги при внутрішній і зовнішній дії, за умови якої забезпечується ефективне використання корпоративних інноваційно-інвестиційних ресурсів та покращують значення показників. Важлива роль у якісному аспекті фінансової компоненти належить структурі джерел фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності підпри-

ємств сільського господарства та ефективного використання ними фінансових ресурсів (рис. 2-3). Так, не зважаючи на загальну тенденцію зростання величини власного капіталу (за 2010-2020 рр. відбулось збільшення у 3.76 разів), його частка в структурі джерел фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності, починаючи з 2010 р., не досягає нормативного значення 50%.

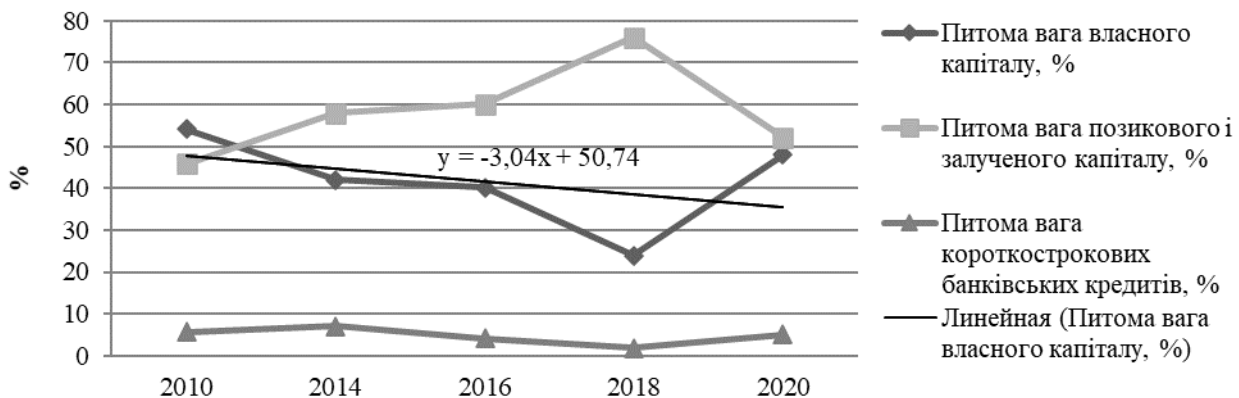

Рис. 2. Фінансова компонента економічної безпеки підприємств галузі сільського господарства за ознакою структури джерел фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності
Джерело: побудовано авторами за даними [4; 5]

Це свідчить про низький рівень фінансової стійкості підприємств сільського господарства України, через неможливість проведення роз-

рахунків за зобов'язаннями при зміні вектору розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності.

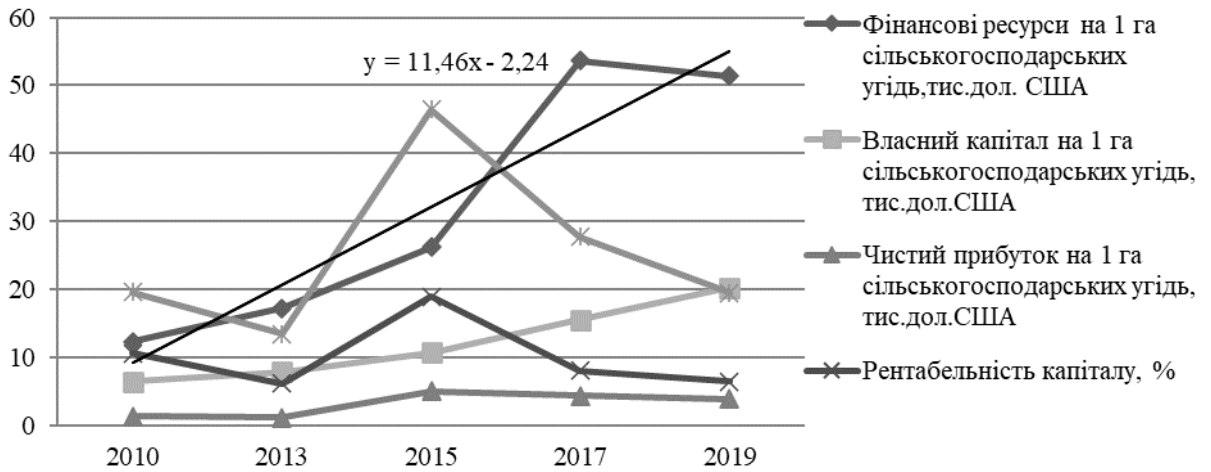

Рис. 3. Фінансова компонента економічної безпеки підприємств галузі сільського господарства України за ознакою ефективного використання фінансових ресурсів в інноваційно-інвестиційній діяльності

Джерело: побудовано авторами за даними [4; 5]

В структурі виробників сільськогосподарської продукції України, агрохолдинги (вертикально інтегровані структури) займають домінуюче положення в корпоративному секторі інноваційно-інвестиційного розвитку, в монополізованому ринку збуту продукції, в ланцюзі доданої вартості, в засобах державної підтримки та впливу на формування держав-

ної аграрної політики [29]. Маючи значні фінансові можливості, агрохолдинги впевнено й поступово витісняють з ринку землі дрібних суб'єктів аграрної галузі та не мають, по-суті, конкурентних загроз для своєї безпеки. Частка земельного банку ТОП-10 українських агрохолдингів дорівнює 43.6% (рис. 4).

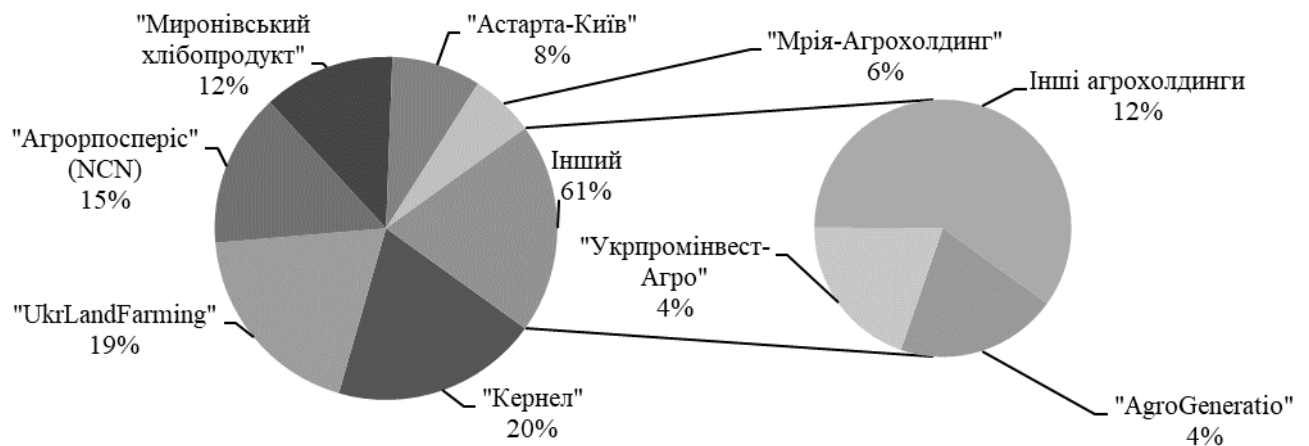

Рис. 4. Розміри земельного банку ТОП-10 агрохолдингів України

Джерело: складено авторами за даними [13]

Найбільший з них – Кернел (земельний банк якого склав 580 тис. га). Слід зазначити, що сільськогосподарський ринок України

швидко розвивається, що забезпечує можливість виходу на ринки Близького Сходу, Африки, Індії, Китаю та Японії та країн Європи.

Однак, останній ринок піддається значному лобюванню з боку ЄС, що становить бар'єри для українських агрохолдингів. Значні можливості агрохолдингів щодо залучення інвестицій, за розрахунками компанії UkrL and Farming (другий в Україні за розміром земельний банк) можуть перевищувати обсяги реалізованої продукції в десятикратному розмірі, що становить мільярди гривень для української економіки [13].

Діагностика економічної безпеки проведена на умовах ідентифікації індикаторів функціональних компонент інноваційно-інвестиційної діяльності 7 агрохолдингів за 2016-2020 рр. (рис. 5-10).

Таким чином, наявність усталеної тенденції щодо дії рівня фінансової компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку агрохолдингів (коливання в межах від 1.12 до 1.39 – менше еталонного значення на 0.37-0.10 пункти), обумовлено впливом цілої низки ризиків, а саме, часткового скорочення обсягу доходів з причини зниження купівельної спроможності покупців, зниження фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, рентабельності власного капіталу та ділової активності підприємств, а також збільшення величини фінансових витрат на проведення інвестиційної діяльності.

Діагностика індикаторів виробничої компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку великих підприємств показала тенденція нестабільного стану рівноваги показників, які менше еталонного значення на 0.23-0.05 пункти. Це обумовлено послабленим відтворювальним рівнем основних засобів, що унеможливило стабільне підвищення показників фондододатчі та рентабельності продажу продукції.

Рівень кадрової компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку агрохолдингів коливається в межах від 1.12 до 1.19 (менше еталонного значення на 0.12-0.05 пункти), пов'язаний із низьким рівнем заробітної плати та демографічними змінами (скорочення народжуваності та міграцією населення за кордон). Причинами дефіциту висококваліфікованих фахівців у сільському господарстві є відсутність державної концепції підготовки кадрів

на платформі якісних знань, відповідно до потреб економіки інновацій.

Рівень екологічної компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку знаходиться в межах 1.14-1.27 (значення менші еталонного на 0.18-0.05 пункти), свідчить про часткову відсутність заходів протиерозійного характеру сільськогосподарських угідь, зменшення поживних речовин у ґрунті та зниження його якості, нераціональним та надмірно необґрунтованим внесенням мінеральних добрив або ж підміни за рахунок мінеральних добрив потреби у внесенні органіки. Це створює загрозу для біорізноманіття і здоров'я населення.

Рівень ринкової компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку агрохолдингів коливається в межах від 1.12 до 1.38 (менше еталонного на 0.29-0.03 пункти), що зумовлено станом дії індикаторів пов'язаних із зниженням конкурентних позицій та втратою частки ринку на європейському та світовому рівні.

Пасивна соціальна політика досліджуваних великих підприємств сільського господарства призвела до низького рівня соціальної компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку. У структурі витрат на соціальний розвиток переважають компенсаційні виплати (близько 20%), допомога на лікування (8-10%), на культосвітні заходи, на утримання інших структурних підрозділів соціального призначення (не перевищують 2%).

Отже, рівень економічної безпеки великих підприємств сільського господарства (агрохолдингів), більшою мірою обумовлений недостатнім використанням програм розвитку інноваційно-інвестиційного виробництва, зростанням собівартості виробництва продукції, уповільненням зростання продуктивності праці, зростанням плінності кадрів та слабкої матеріальної мотивації, зростанням кредитного ризику, послабленим реагуванням на вимоги та зміни світової та європейської кон'юнктури ринку на продукцію.

Висновки. Таким чином, діагностика формують компонентів інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечує економічну безпеку підприємств сільського господарства сприяє забезпеченню балансу тех-

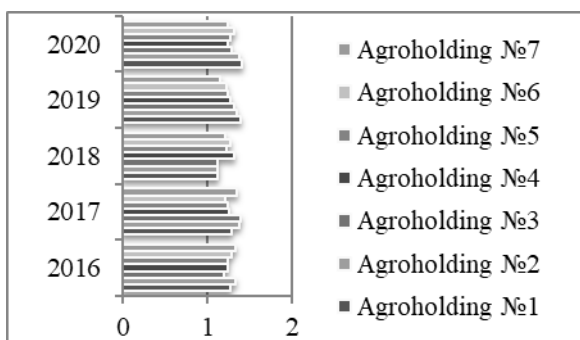

Рис. 5. Рівень фінансової компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку агрохолдингів України

Джерело: власні розрахунки

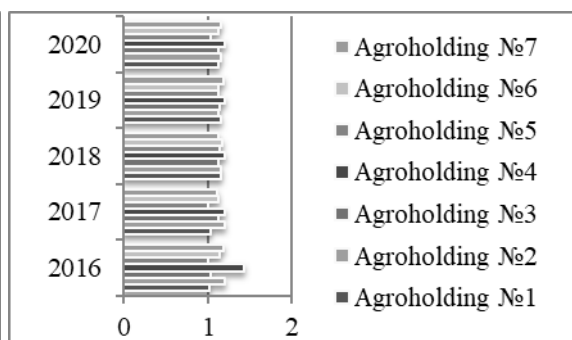

Рис. 6. Рівень виробничої компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку агрохолдингів України

Джерело: власні розрахунки

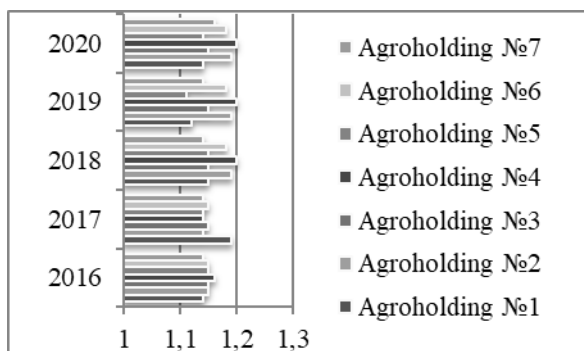

Рис. 7. Рівень кадрової компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку агрохолдингів України

Джерело: власні розрахунки

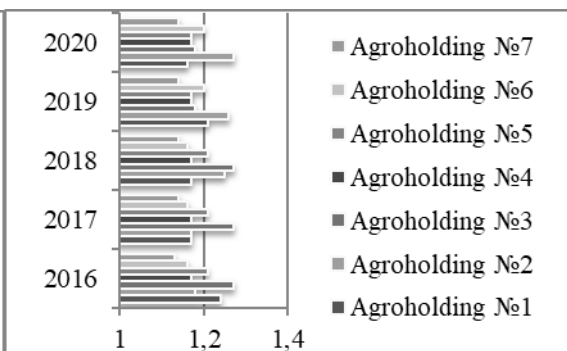

Рис. 8. Рівень екологічної компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку агрохолдингів України

Джерело: власні розрахунки

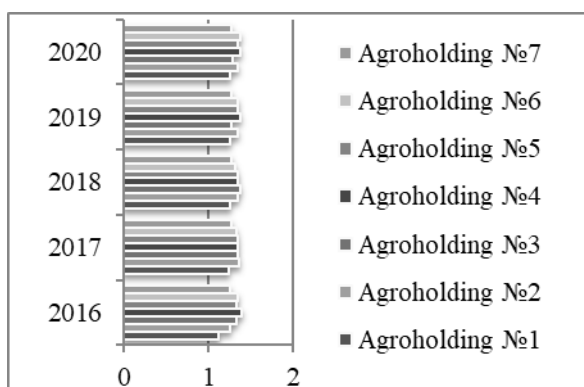

Рис. 9. Рівень ринкової компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку агрохолдингів

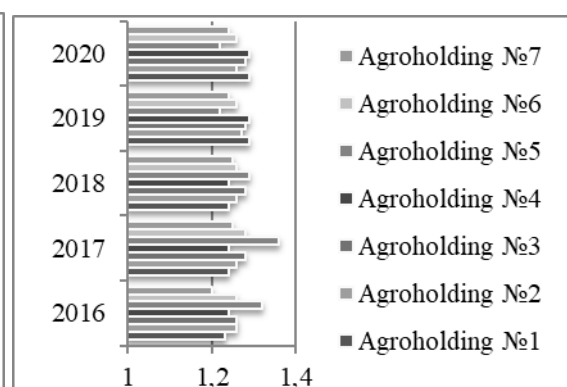

Рис. 10. Рівень соціальної компоненти інноваційно-інвестиційної діяльності, що забезпечують економічну безпеку агрохолдингів

України

Джерело: власні розрахунки

Інтегральний індекс рівня економічної безпеки агрохолдингу №1 коливався в межах від 2.19% у 2015 р. до 4.69% у 2019 р.; агрохолдингу №2 – від 4.71% до 6.74% відповідно; агрохолдингу №3 – від 4.20% до

України

Джерело: власні розрахунки

12.20%; агрохолдингу №4 – від 9.30% до 16.17%; агрохолдингу №5 – від 2.86% до 10.94%; агрохолдингу №6 – від 4.39% до 11.23% та агрохолдингу №7 – від 2.74% до 3.94% (рис. 11).

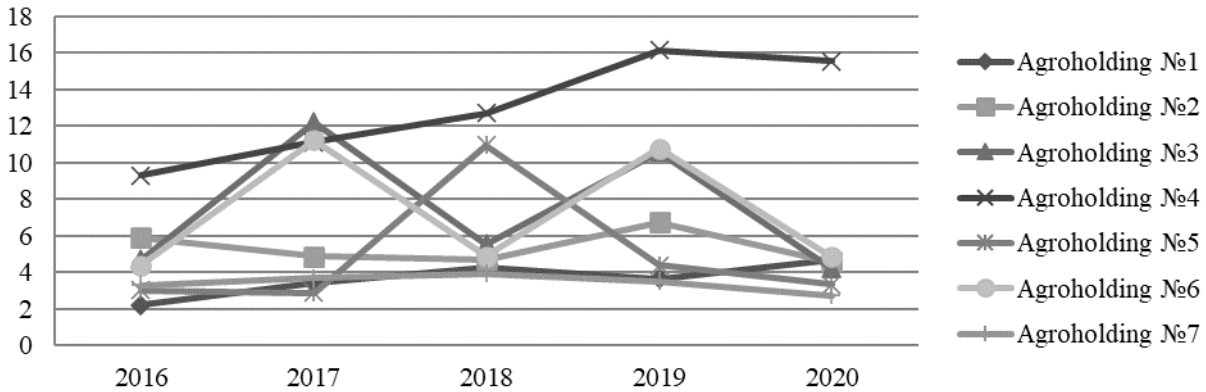

Рис. 11. Інтегральний індекс рівня економічної безпеки агрохолдингів України

Джерело: власні розрахунки

нологічних можливостей виробничого процесу у поєднанні з фінансовими, ринковими, екологічними та соціально-економічними потребами суб'єктів щодо врегулювання системи нестійкої рівноваги розвитку в межах великих підприємств (агрохолдингів)

галузей сільського господарства. Це уможливує будову динамічної ринкової складової, яка ідентифікує зміни інноваційно-інвестиційної діяльності та умови ідентифікації дії факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Алчіан А. Невизначеність, еволюція та економічна теорія. *Журнал політичної економії*. 1950. № 58(3). С. 211-221.
2. Бережнов Г. В. Стратегія розвитку підприємства в диверсифікованому конкурентному середовищі. Москва: МЕЛАП, 2002. 257 с.
3. Васильців Т. Г., Волошин В. ., Бойкевич О. Р. Фінансово-економічна безпека українських підприємств: стратегія та механізми підтримки. Львів: Ліга-Прес, 2012. 274 с.
4. Діяльність великих, середніх, малих та мікропідприємств в 2014 р. Статистичний збірник Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 03.12.2021).
5. Діяльність великих, середніх, малих та мікропідприємств в 2020 р. Статистичний збірник Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 03.12.2021).
6. Грін М. Р., Грішман Дж. С. Ризик і страхування. Цинциннаті: South-Western Pub, 1988. 124 с.
7. Інглхарт Р., Абрансон П. Економічна безпека та зміна цінностей. *Огляд американської політичної науки*. 1994. № 88(2). С. 336-354.
8. Караллі Р. А. Метод критичного фактора успіху: створення основи для управління безпекою підприємства. Технічний звіт. 2004. 119 с.
9. Кім С., Лім Ч.С. Архітектура безпеки підприємства в середовищі бізнес-конвергенції. *Промислове управління та системи даних*. 2005. № 105(7). С. 919-936.
10. Найт Ф. Ризик, невизначеність і прибуток. Бостон: Хейгтон, Міфлін. 1933. 344 с.
11. Румассет Ж. А. Зростання та ризик: прийняття рішень серед фермерів із низькими доходами. Амстердам: Північна Голландія, 1976. 277 с.
12. Сільська державність України: статистичний збірник (2020). Київ: Державний комітет статистики України.
13. Топ-10 агрохолдингів України в 2017. АгроПортал. URL: <http://agroportal.ua/ua/publishing/infografika/top10grokholdingov-ukrainy-aktsenty-2017-v-infografike> (дата звернення 18.12.2021).

14. Regional aspect of formation the potential of financial safety in agrarian enterprises of Ukraine / N/ Trusova et al. *Asia life sciences. The Asian International Journal of Life Sciences*. 2019. № 21(1). P. 169-186.

15. State Support of Agro-Insurance of Agricultural Risks in the Market of Goods Derivatives of Ukraine / N. Trusova et al. *Industrial Engineering & Management Systems*. 2020. № 19(1). P. 93-102.

References

1. Alchian, A. (1950). Uncertainty, Evolution and Economic Theory. *Journal of Political Economy*, 58(3), 211-221.
4. Berezhnov, G.V. (2002). Enterprise development strategy in a diversified competitive environment. Moscow: MELAP.
3. Vasylytsiv, T. H., Voloshyn, V. I., Boikevych, O. R. (2012). Financial and economic security of Ukrainian enterprises: strategy and support mechanisms. Lviv: Liga-Press Publishing House.
4. Activities of large, medium, small and micro enterprises (2014). Statistical collection of the State Statistics Committee of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Activities of large, medium, small and micro enterprises (2020). Statistical collection of the State Statistics Committee of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Green, M. R., Trieschman, J. S. (1988). Risk and Insurance. Cincinnati: South-Western Pub.
7. Inglehart, R., Abranson, P. (1994). Economic Security and Value Change. *The American Political Science Review*, 88(2), 336-354.
8. Caralli, R. A. (2004). The Critical Success Factor Method: Establishing a Foundation for Enterprise Security Management. *Technical Report*, July, 119.
9. Kim, S., Leem, Ch.S. (2005). Enterprise security architecture in business convergence environments. *Industrial Management & Data Systems*, 105(7), 919-936.
10. Knight, F. (1933). Risk, Uncertainty and Profit. Boston: Haigton, Mifflin.
11. Roumasset, J. A. (1976). Rise and Risk: Decision Making Among Low-In-come Farmers. Amsterdam: North-Holland.
12. Rural the statehood of Ukraine: statistical collection (2020). Kiev: State Committee of Statistics of Ukraine.
13. Top 10 agricultural holdings of Ukraine (2017). AgroPortal. URL: <http://agroportal.ua/ua/publishing/infografika/top10grokholdingov-ukrainy-aktsenty-2017-v-infografike>.
14. Trusova, N. V., Hryvkivska, O. V., Tanklevska, N. S., Vdovenko, L. A., Prystemskyi, O. S., Skrypnyk, S. V. (2019). Regional aspect of formation the potential of financial safety in agrarian enterprises of Ukraine. *Asia life sciences. The Asian International Journal of Life Sciences*, 21(1), 169-186.
15. Trusova, N. V., Tanklevska, N. S., Synchak, V. P., Prystemskyi, O. S., Tereshchenko, M. A. (2020). State Support of Agro-Insurance of Agricultural Risks in the Market of Goods Derivatives of Ukraine. *Industrial Engineering & Management Systems*, 19(1), 93-102.

**Вимоги до статей, що друкуються
у “Збірнику наукових праць Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)”**

Збірник призначений для фахівців, які цікавляться теоретичними та прикладними проблемами економіки, фінансів і кредиту, обліку і аудиту, менеджменту та маркетингу мікро-, мезо- та макрорівня національної та міжнародної економіки. Збірник надає можливість вченим та здобувачам наукових ступенів провести публічну апробацію, а науковій спільноті – ознайомитися з останніми результатами досліджень теоретичних і прикладних проблем національної та міжнародної економіки.

Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) включений до Переліку наукових фахових видань України, є науковим виданням, в якому можуть бути опубліковані основні результати дисертаційних робіт (наказ МОН №1328 від 21.12.2015 р.). Відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України (наказ МОН України від 15 січня 2018 року № 32) Збірнику присвоєно категорію «Б», що затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886.

Збірник виходить до 4 разів на рік. Останні дати подання статей:

№1 – до 1 березня; №2 – до 1 травня; №3 – до 1 жовтня; №4 – до 1 грудня.

Для участі у формуванні збірника наукових праць необхідно подати:

1. Електронний варіант статті, оформлений відповідно до наведених нижче вимог, виконаний у редакторі MS Word.

2. Рецензію доктора наук (за тематикою статті) – для авторів без вченого ступеня. Відсканований документ повинен містити підпис рецензента, засвідчений печаткою установи, в якій він працює.

3. Файл із відомостями про автора (прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи, поштова адреса для пересилання авторського примірника, контактні телефони, адреса електронної скриньки) та інформацією про кількість примірників і необхідність поштової пересилки.

4. Електронні копії анотації англійською мовою у форматах *jpeg* (сканована копія) та *doc* (у редакторі MS Word), завірену професійним перекладачем або викладачем англійської мови зі знанням економічної термінології.

5. Електронну копію платіжних документів (оплата здійснюється після прийняття позитивного рішення щодо друку статті).

Пакет перерахованих вище матеріалів надсилається на електронну скриньку:
sp_tsatu@tsatu.edu.ua, ivanvd@ukr.net

Структура статті:

- 1. Індекс УДК.**
- 2. Прізвище та ініціали автора.**
- 3. Відомості про автора** – науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи автора (повністю без аббревіатур), e-mail.
- 4. Назва статті** (до десяти слів).
- 5. Анотація мовою статті** (від 300 до 500 знаків)
- 6. Ключові слова** мовою статті (не менше шести слів або словосполучень).
- 7. Код JEL Classification.**
- 8. Прізвище та ініціали автора (англійською).**
- 9. Відомості про автора (англійською)** – науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи автора (повністю без аббревіатур), e-mail.
- 10. Назва статті (англійською).**

11. Розширена анотація англійською мовою (від 1600 до 1800 знаків) містить наступні розділи: постановка завдання, результати дослідження, висновки

12. Ключові слова (англійською).

13. Текст у структурованому вигляді із виділенням наступних елементів:

13.1 Постановка проблеми (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями);

13.2 Аналіз останніх досліджень і публікацій (аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття);

13.3 Формулювання цілей статті (постановка завдання);

13.4 Виклад основного матеріалу (виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів);

13.5 Висновки (висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку).

14. Список використаних джерел (мовою оригіналу). Бібліографічний опис літературних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

15. Список використаних джерел в романській абетці (транслітерація) – References, оформлений відповідно до вимог APA (<http://www.apastyle.org>).

16. Вказати назву рубрики, в якій має бути надрукована стаття – відповідає назві однієї з наукових спеціальностей галузі знань "Соціальні та поведінкові науки", "Управління та адміністрування":

051 – Економіка;

071 – Облік і оподаткування;

072 – Фінанси, банківська справа та страхування;

073 – Менеджмент;

075 – Маркетинг;

076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Технічні вимоги до оформлення статті:

- Приймаються статті, написані однією із трьох мов: українською, російською, англійською.
- Назва файлу зі статтею – прізвище автора.
- Формат сторінки – А4.
- Поля з усіх боків – 2 см.
- Всі сторінки мають бути у книжковій орієнтації.
- Обсяг статті – не менше 10 друкованих сторінок.
- Окремі елементи статті:
 - Індекс УДК - Times New Roman, 12, напівжирний, вирівнювання ліворуч, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
 - Прізвище та відомості про автора (авторів) - Times New Roman, 12, курсив, вирівнювання праворуч, інтервал – 1,0;
 - Порожній рядок;
 - Назва статті - Times New Roman, 16, великими літерами, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
 - Порожній рядок;
 - Анотація та ключові слова - Times New Roman, 10, курсив, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см;
 - Порожній рядок;
 - Код JEL Classification - Times New Roman, 12, напівжирний, вирівнювання ліворуч, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;

- Прізвище та відомості про автора (англійською) - Times New Roman, 12, курсив, вирівнювання праворуч, інтервал – 1,0;
- Порожній рядок;
- Назва статті (англійською) - Times New Roman, 16, великими літерами, напівжирний, вирівнювання по центру, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0 см;
- Порожній рядок;
- Анотація та ключові слова (англійською) - Times New Roman, 10, курсив, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 1,25 см;
- Порожній рядок;
- Текст статті - Times New Roman, 14, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см, назви підпунктів виділяються напівжирним шрифтом;
- Порожній рядок;
- Список використаних джерел – Times New Roman, 10, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0,5 см, слова "Список використаних джерел" виділяються напівжирним шрифтом;
- Порожній рядок;
- Список використаних джерел (англійською) - References – Times New Roman, 10, вирівнювання по ширині, інтервал – 1,0, абзацний відступ – 0,5 см;

- Оформлення таблиць:

Таблиця 1

Назва таблиці

- Оформлення ілюстрацій:

Рис. 1. Назва рисунку.

- Формули виконуються за допомогою вбудованого редактора формул MS Word і нумеруються з правого боку:

$$\text{Формула} \quad (1)$$

- Абзаци позначати тільки клавішею "Enter", не застосовувати пробіли або табуляцію (клавіша "Tab").
- Посилання на літературу в тексті необхідно давати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56-59], в яких перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку літератури, а друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело (зі сторінкою) відокремлюється від іншого крапкою з комою.
- Всі статистичні дані мають бути підкріплені посиланнями на джерела.
- Всі цитати мають закінчуватися посиланнями на джерела.
- Кількість джерел у списку літератури повинна складати не менше 10 (з них не менше 4 іноземних).

- Посилання на підручники та науково-популярну літературу не допускаються.
- Назви праць у списку літератури розташовуються в порядку цитування.
- Скорочення слів і словосполучень, окрім загальноприйнятих, не допускається.

Редакція може відхилити статтю, якщо:

- відсутній повний пакет супровідних документів;
- оформлення статті не відповідає зазначеним вище вимогам;
- тематика статті не відповідає профілю видання;
- назва статті не відповідає змісту;
- стаття написана на низькому науковому рівні;
- матеріали повністю або частково публікувались раніше в інших виданнях або подані до розгляду редакціям інших журналів;
- стаття повністю або частково чужа (автор вчинив плагіат);
- порушена в статті проблема втратила актуальність.

Автори несуть відповідальність за точність наведених у статті термінів, прізвищ, даних, цитат, статистичних матеріалів тощо.

Усі матеріали, що надсилаються для публікації, проходять рецензування.

Рішення про публікацію статті приймає редколегія.

Рукописи, які відхилила редакційна колегія, авторам не повертаються.

Редакція залишає за собою право скорочувати, правити текст і змінювати назву статті.

Сподіваємося на плідну співпрацю!

Редакційна колегія Збірнику наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)

Контактні дані:

Адреса: 72315, Україна, Запорізька область,
м. Мелітополь, пр-т Б. Хмельницького, 18,
Таврійський державний агротехнологічний університет,
Факультет економіки та бізнесу.
тел. (0619) 42-32-01 – **Ортіна Анна Володимирівна**